

Natuurtoets realisatie Wegensteunpunt Zuidbroek, gemeente Midden-Groningen

Toetsing in het kader van de Wet Natuurbescherming

21 januari 2021

Verantwoording

Titel	Natuurtoets realisatie Wegensteunpunt Zuidbroek, gemeente Midden-Groningen
Opdrachtgever	Rijkswaterstaat Corporate Dienst
Projectleider	Jordy Houkes
Auteur(s)	Jeroen Nagtegaal
Tweede lezer	Rob Jansen
Uitvoering meet- en inspectiewerk	Jeroen Nagtegaal
Projectnummer	1266702
Aantal pagina's	12
Datum	21 januari 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Wetgeving	4
1.3	Te beschouwen onderdelen Wnb	4
1.4	Werkwijze	5
1.5	Kwaliteit	5
2	Situatie en beoogde ontwikkeling	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Beoogde ontwikkeling	6
3	Soortenbescherming	7
3.1	Beschermingsregime en bepalingen	7
3.2	Vrijstellingen	7
3.3	Zorgplicht	8
3.4	Literatuuronderzoek	9
3.5	Effecten	9
3.5.1	Vaatplanten	9
3.5.2	Grondgebonden zoogdieren	9
3.5.3	Vleermuizen	10
3.5.4	Broedvogels	10
3.5.5	Libellen	10
4	Conclusies en aanbevelingen	11
5	Literatuur	12

1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving, de wijze van kwaliteitsborging en de te hanteren uitgangspunten voor de toetsing.

1.1 Doel

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft TAUW onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de realisatie van wegensteunpunt Zuidbroek in de gemeente Midden-Groningen. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen kunnen worden verleend.

In de rapportage volgt het antwoord op de volgende vragen:

- Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming zijn van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing/vergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna te noemen “Wnb”) in werking. De Wnb is het wettelijke stelsel voor natuurbescherming Van gebieden, soorten en houtopstanden. Het beschermingsregime gaat uit van het “nee, tenzij-principe”. Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb voor bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Groningen is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling.

1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb

Het is noodzakelijk om de ontwikkeling te toetsen aan soortenbescherming vanwege de mogelijke aanwezigheid van flora en fauna.

Een toetsing aan beschermde houtopstanden is niet nodig, in het plangebied zijn geen bomen aanwezig.

Het plangebied ligt niet binnen beschermde natuurgebieden zoals het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN) of Natura 2000-gebieden. Gelet op de aard en omvang van de nieuw te bouwen gebouwen, in combinatie met de afstand tot het meest nabije Natura 2000 gebied, zijn tijdelijke negatieve effecten als gevolg van stikstof, trilling, geluid en optische verstoring tijdens de realisatiefase niet te verwachten. Voor het NNN geldt in Groningen geen externe werking en zijn effecten uitgesloten. Het meest nabij gelegen Natura 2000 gebied ‘Zuidlaardermeergebied’ ligt op circa 10 kilometer ten westen van het plangebied. Door de ligging van het plangebied direct grenzend aan de A7 vallen de verkeersbewegingen binnen het reguliere verkeersbeeld en is er

geen sprake van een wezenlijke verandering ten opzichte van het huidige regulier verkeersbeeld. Het bevoegd gezag kan wel om een stikstofberekening met AERIUS vragen.

1.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook H5)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Natuurkaart van TAUW (<https://www.TAUW.nl/op-welk-terrein/ecologie/ecoviewer.html>)
- Een oriënterend veldbezoek op 2 december 2020

Het doel van de literatuurstudie is om na te gaan welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. De ecooloog controleert tijdens het oriënterende veldbezoek of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook kijkt de ecooloog naar aanwijzingen van de aanwezigheid (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals hollen, uitwerpselen, haren, prooi- of voedselresten).

1.5 Kwaliteit

Voor soortenbescherming is een volledige garantie over de afwezigheid niet te geven. Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is TAUW aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten.

2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden.

2.1 Huidige situatie

Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied. Het gaat om een weiland dat ligt op bedrijventpark de Gouden driehoek, aan de westzijde van Zuidbroek en ten zuiden van de A7. Het plangebied bestaat uit een weiland met plaatselijk enige verruiging. Er zijn geen bomen, struiken, gebouwen, sloten of andere permanente oppervlaktewateren aanwezig in het plangebied. Op de omliggende percelen zijn verschillende bedrijfsgebouwen aanwezig. Ten oosten van plangebied is een verbrede watergang aanwezig met in de oeverzone riet. De oevers van deze watergang zijn steil en de watergang is verder omsloten door wegen. In figuur 2.2 is een impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied

Figuur 2.2 Impressie van het plangebied

2.2 Beoogde ontwikkeling

Het voornemen is om op de planlocatie een nieuwe wegsteunpunt te realiseren. Het wegensteunpunt zal bestaan uit ten minste een zoutloods, overkapte opstelplaatsen voor strooiers en sneeuwplougen, een kantoor en werkplaats, een wasplaats en de noodzakelijke verhardingen. Op de locatie zal daarnaast verlichting aangebracht worden om de werkzaamheden voldoende veilig uit te kunnen voeren. Van de locatie Zuidbroek is nog geen ontwerp beschikbaar. Tijdens de uitvoeringsfase is aanvullende bronbemaling zeer waarschijnlijk noodzakelijk. De kap van bomen of het dempen van watergangen is bij het voornemen niet aan de orde.

3 Soortenbescherming

In dit hoofdstuk volgt antwoord op de vraag de beoogde activiteiten schade (kunnen) op beschermde flora en fauna tot gevolg hebben.

3.1 Beschermingsregime en bepalingen

Het onderdeel soortenbescherming onder de Wnb heeft bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Vogels: Het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de Vogelrichtlijn
- Dieren en planten: Het gaat hier om inheemse dieren en planten, die zijn beschermd via de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: Het gaat hier om soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een aantal verbodsbepalingen. Hier is ook een beschrijving opgenomen onder welke voorwaarden een bevoegd gezag ontheffing of vrijstelling kan verlenen. Tabel 3.1 is een samenvatting van de verbodsbepalingen. Ze voorzien in een bescherming van verblijfplaatsen, evenals de bescherming tegen verstorende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Groningen kan een ontheffing verlenen van de verboden als genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

3.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren beschermd onder de categorie “Nationale soorten”, zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Provincie Groningen heeft per verordening deze soorten “vrijgesteld” van de ontheffingsplicht (Provincie Groningen, 2016). Dit betekent dat geen ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing.

Tabel 3.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wnb

Verbodsbepaling	Vogels VR	Dieren HR/ Bonn/Bern	Planten HR/ Bonn/Bern	Dieren (‘nationaal’)	Planten (‘nationaal’)
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen/verstoren	3.1.4 (tenzij 3.1.5)	3.5.2			
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen voortplantingsplaatsen (vp)		3.5.4		3.10.1.b (vaste vp)	
Beschadigen of vernielen rustplaatsen (rp)	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b (vaste rp)	
Eieren:					
Vernielen (of –VR- beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				

Toelichting:

Codes verwijzen naar wetsartikelen Wet natuurbescherming.

Oranje verbodsbepaling geldt alleen wanneer sprake is van opzet.

Rood verbodsbepaling geldt in alle gevallen, ook wanneer geen sprake is van opzet.

3.3 Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten achterwege worden gelaten. Als zich mogelijk negatieve effecten voordoen, dan treft de initiatiefnemer noodzakelijke maatregelen om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken/ongedaan te maken.

Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht is daarnaast van toepassing op beschermde gebieden.

3.4 Literatuuronderzoek

In de omgeving van het plangebied zijn verspreidingsgegevens bekend van verschillende beschermde soort(groep)en. Een overzicht hiervan is opgenomen in tabel 3.2. Het voorkomen van beschermde reptielen, amfibieën, vissen, dagvlinders, andere insecten en weekdieren is op basis van globale verspreidingsgegevens uitgesloten, deze worden daarom verder niet behandeld in deze rapportage.

Tabel 3.2 Soorten aanwezig in de omgeving van het plangebied

Soortgroep	Aanwezige soorten in omgeving
Vaatplanten	Drijvende waterweegbree
Grondgebonden zoogdieren	Das, otter, steenmarter, waterspitsmuis
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, watervleermuis
Vogels	Diverse algemene broedvogels
Vogels jaarrond beschermd	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief
Libellen	Groene glazenmaker

3.5 Effecten

3.5.1 Vaatplanten

Drijvende waterweegbree is een kritische waterplant van helder, voedselarm en zandige bodem. Door het ontbreken van water in het plangebied zijn directe effecten uitgesloten. Eventuele bronbemaling met afwatering op omliggende watergangen zal evenmin van invloed zijn door het ontbreken van geschikt habitat. Negatieve effecten op drijvende waterweegbree zijn uitgesloten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn geen bosschages, gebouwen, oppervlaktewater of andere landschapselementen aanwezig. Voor das, otter, steenmarter en waterspitsmuis ontbreekt het hierdoor aan geschikt leefgebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen is uitgesloten. Gezien de ligging op een industrieterrein en het ontbreken van structuren in het plangebied is er evenmin sprake van (essentieel) foerageergebied. Nader onderzoek is niet nodig.

3.5.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Er zijn drie typen functies binnen het leefgebied van vleermuizen te onderscheiden: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen, andere bouwwerken of in bomen. Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen.

Binnen het plangebied en de directe omgeving zijn geen potentiële vliegroutes, foerageergebieden en verblijfplaatsen aanwezig. Het plangebied is zonder enige opgaande structuur en slechts enkel een grasland. Hierdoor zijn negatieve effecten op vleermuizen op uitgesloten. Nader onderzoek is niet nodig.

3.5.4 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. In het plangebied zijn geen bosschages, gebouwen, oppervlaktewater of andere landschapselementen aanwezig waarin genesteld kan worden. De aanwezigheid van verblijfplaatsen is uitgesloten. Gezien de ligging op een industrieterrein en het ontbreken van structuren is er evenmin sprake van (essentieel) foerageergebied. Nader onderzoek is niet nodig.

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

Vogels kunnen gedurende het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom zaak om hier voorafgaand aan het werk rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart tot en met augustus. Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels is voorafgaand aan de werkzaamheden noodzakelijk in de periode maart tot en met augustus om overtreding van de wet te voorkomen. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

3.5.5 Libellen

Groene glazenmaker is voor zijn voortplanting afhankelijk van watergangen die rijkelijk begroeid zijn met krabbenscheer. Door het ontbreken van water in het plangebied zijn directe effecten uitgesloten. Eventuele bronbemaling met afwatering op omliggende watergangen zal evenmin van invloed zijn door het ontbreken van krabbenscheer. Negatieve effecten op groene glazenmaker zijn uitgesloten.

4 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft TAUW onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de realisatie van wegensteunpunt Zuidbroek in de gemeente Midden-Groningen. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen kunnen worden verleend.

Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming zijn van belang?

Vanwege de (mogelijke) aanwezigheid van beschermd flora en fauna is het getoetst aan het onderdeel soortenbescherming. Een toetsing aan beschermd houtopstanden is niet nodig, in het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Het plangebied is niet gelegen in of nabij beschermd gebieden. Voor beschermd gebieden worden geen (indirecte) effecten verwacht. Het bevoegd gezag kan echter wel om een stikstofberekening met AERIUS vragen.

In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb en zijn maatregelen en/of een ontheffing nodig?

Het voornemen is mogelijk strijdig met de Wnb. Bij het voornemen dient alleen rekening gehouden te worden met algemene broedvogels. Bij de realisatie van het wegensteunpunt kan het noodzakelijk zijn om in de periode maart tot en met augustus broedvogelcontroles uit te voeren.

Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

Bij de planvorming dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Bij de aanwezigheid van broedende vogels dient een verstoringvrije zone te worden gehanteerd, mogelijk wordt de uitvoer van werkzaamheden hierdoor belemmerd. Het uitvoeren van werkzaamheden in de periode maart tot en met augustus is daarom niet zonder meer mogelijk. Er dienen maatregelen genomen te worden om te voorkomen dat vogels tot broeden komen en/of voor aanvang van de werkzaamheden dient een broedvogelcontrole uitgevoerd te worden.

5 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten beschermde soorten.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

Provincie Groningen, 2016. Verordening wet natuurbescherming PRB, publicatienr. 6952.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Vleermuisprotocol 2017.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.libellennet.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlindernet.nl

www.zoogdiervereniging.nl